

Дзіятары і Мастацтва

Год выдання 35-ы
№ 56 [209]
12 ліпеня 1966 г.
АУТОРАК
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

У СЛАВІМ жанчыну-Маці, невычарпальную крыніцу ўсёперамагаючага жыцця... Горкайсія слова. Вось яна стаіць, Маці—невысокая, хударлявая, у белай хустцы, што колерам сваім злілася з вальсамі... На грудзях—медаль. Марыя Фёдарэўна Кумідор—была партызанка, маці трох дачок-партызанак, якія загінулі ад рук фашысцкіх катаў.

Чым можна вымераць гора яе, якімі словамі расказаць пра подзвіг прастай беларускай жанчыны, якая блаславіла на смерць сваіх дачок. На смерць у імя свабоды Радзімы.

Вось яна стаіць, Маці, і кожны, хто праходзіць міма, нізка кланяецца ёй—аддае даніну ўдзячнасці і захаплення.

Іх многа сабралася тут сёння—паклытых людзей, з абвётранымі мужнымі тварамі, на якія няўмыльны час і перажытае паклалі свой адбітак. Гэтыя людзі—былыя партызаны і воіны Савецкай Арміі прыехалі сюды, у старажытны беларускі горад Пліу, з усіх куткоў рэспублікі. Прыехалі на адкрыццё Кургана бессмяротнасці, наспянага працоўнымі Пліу ў памяць загінуўшых за свабоду і незалежнасць.

Ён узыхае, велічы помнік подзвігу, прыняўшы ў сабе напоеную крывёю воінаў, палітую славымі ўдоў і маці зямлю з Брэсцкай цытаделі і Падмаскоўя, Малахава кургана і Пулюіскіх вышыняў, з месца вялікай бітвы пад Курскам і лесам Браншчыны.

Ла кургана застылі сцяганосцы. А вакол стаіць людзі, якія на сваіх плячах перанеслі ваіну, стаіць, схілішы галовы перад памцаццю тых, каго няма сёння тут, хто не дажыў да светлага Дня перамогі.

У нішчу, што зроблена ў падножжы Кургана, апускаюць шкатулку з тэкстам завету нашадкама, якую дастануць адсюль у дзень 50-годдзя нашай перамогі над фашызмам.

«Да вас, што жыўце ў далёкім і бліжнім 1995 годзе,—гаворыцца ў заваесе,—звяртаецца пакаленне, якое прайшло нялёгкай дарогай ваіны, бачыла смерць і подзвіг, погляда пакарышчаў і той агоні, які расплавіў фашысцкую свастыку на будынку рэйстага.

Да вас звяртаюцца сыны і ўнукі тых, хто прынёс сваё жыццё на алтар Айчыны, тых, хто дарагой цаной адстаў са сцягамі і вясну...»

У заваесе расказваецца пра поспехі нашай Радзімы, пра цудоўны горад Пліу, выказаецца ўдзячнасць, што будучыя пакаленні высока прынясуць праз гэта паміць аб тых, хто аддаў сваё жыццё за цудоўнае будучае чалавецтва—камунізм.

...Да Кургана пад'язджаюць удзельнікі мотарабату Пліу—Мінск—Пліу. Яны нясуць фанел, запалены ад вечнага агню ля помніка-абеліска на плошчы Перамогі Беларускай сталіцы. І вось ля падножжы Кургана ўспыхае агонь вечнай славы.

...Яна стаіць ля Кургана ў глыбокай задуманнасці, старая Маці. Потым паднімае галаву, і погляд яе спыняецца на дзецях у чырвоных галштуках з кветкамі ў руках. Малодыя парасткі. Яны не аблабены поймаем ваіны, але ведаюць, што такое ваіна, якое гора, пакуты неслы яна, ім жыць у шчаслівай долі. Твар Маці святлее. Не, нездарма былі прынесены такія ахвяры.

Ім ёсць пра што ўспомніць. Злева направа — былы сакратар Баранавіцкага падпольнага абкома камсамола А. К. Рыбанюў, былы камандзір партызанскай брыгады «Перад» Герой Савецкага Саюза Б. А. Буяк, былы партызанка М. Ф. Кумідор і былы камандзір дэмаілі, што ўдзельнічалі ў арганізацыі горада Пліу Н. С. Чапурын і ла Кургана бессмяротнасці. Фота А. ПЕРАХОДА (БЕЛТА).

ДА ПАБАЧЭННЯ, МАНГОЛЬСКІЯ СЯБРЫ!

Хутка прайшлі Дні мангольскай культуры ў Беларусі. Вядома, шасць—сем дзён—гэта не тэрмін, каб добра пазнаёміцца з багатай шматвяковай культурай народа. Але і тое, што ўведалі прапоўня Беларусі, глыбока ўразіла іх.

НА ВЫСТАЎЦЫ МАСТАКОЎ

Цэнтральнай падзеяй аднаго з апошніх дзён знаходжання мангольскіх гасцей у нашай рэспубліцы з'явілася адкрыццё ў Мінскаўскім музеі БССР выставкі рэспубліканскай твораў жывапісу і графікі сучасных мангольскіх мастакоў.

На ўрачыстае адкрыццё выставкі прыйшлі работнікі мастацтваў сталіцы рэспублікі, журналісты. Присутныя цэла сустрэлі прыбыўшых сюды мангольскіх дзеячоў культуры—пісьменніка Д. Намдага, артыстаў Г. Хайдаў і Д. Тунгалаг.

З кароткай прамовай выступіў заслужаны дзеяч мастацтваў БССР П. В. Масленікаў.

Пісьменнік Д. Намдаг адзначыў, што мангольскія мастакі вучацца майстэрству ў савецкіх жывапісцаў. Ён абвясціў здаравіцу ў гонар дружбы народаў-братоў.

На выставцы прадстаўлены карціны самых разнастайных жанраў. Пісьменнік Д. Намдаг, артысты Г. Хайдаў, Д. Тунгалаг, якія знаходзяцца ў Мінску, наведвалі ў гэты ж дзень Беларускі дзяржаўны музей гісторыі Вялікай Айчыннай ваіны.

ДНІ МАНГОЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ У БЕЛАРУСІ

Госці пабывалі на адкрытай Дзяржаўным музеём БССР выставцы «Народная гаспадарка БССР за 1959—1965 гады і задачы новай п'яцігодкі», а таксама на выставцы народнай творчасці.

У ГОСЦІ ДА АБУТНІКОЎ

Восьмага ліпеня мангольскіх сяброў прымалі ў сябе рабочыя мясцовага абутовага вытворчага аб'яднання «Прамень». Да іх прыйшлі вядомыя дзеячы культуры Мангольскай Народнай Рэспублікі—пісьменнік Д. Намдаг, артысты Г. Хайдаў і Д. Тунгалаг.

Намеснік дырэктара аб'яднання Т. І. Немануў расказаў гасцям аб працоўных справах калектываў фабрык, якія ўваходзяць у аб'яднанне. У прыватнасці, ён паказаў імі, што кожны суткі з канвеераў фабрык сыходзіць 35 тысяч пар абуток, або больш як 10 мільянаў пар за год. Т. І. Немануў адзначыў, што значная колькасць гэтай прадукцыі вырабляецца з сыравіны, атрыманай з брацкай Манголіі.

Пасля гутаркі госці пабывалі ў існах, аглядаўшы асартыментны кабінет збору абутку, прызначанага да выпуску ў 1967 годзе.

У другой палавіне дня ў клубе фільма № 1 сабраліся прадстаўнікі калектываў аб'яднання «Прамень». Гарачымі апладзісмантамі сустрэлі абутнікі з'яўленне ў прад-

важнай падзеяй. У мінскім кінатэатры «Мір» 8 ліпеня адбылося ўрачыстае адкрыццё фестывалю мангольскіх кінатэатраў.

Каротнай уступнай прамовай схода адкрыў сакратар партыі Ю. К. Ірмашаў. З дакладам аб мангольскай савецка-мангольскай дружбе і супрацоўніцтве выступіў намеснік дырэктара аб'яднання «Прамень» С. Х. Слудзі. Ён унёс прапанову аб стварэнні на працягу года абутовага аб'яднання «Прамень» аддзялення Таварыства савецка-мангольскай дружбы.

Цэла сустрэты прысутныя на сходзе выступіў мангольскі пісьменнік Д. Намдаг.

— Я шчаслівы,— сказаў ён,— што знаходжусь у складзе мангольскай дэлегацыі на вашай гасцінай зямлі. З першых дзён мы адчулі любоў і павагу да прадстаўнікоў мангольскага народа. Мы пазнаёміліся з дасягненнямі беларускага народа ў развіцці культуры. У Манголіі мы расказалі аб нашых брацкіх сустрэчах, аб вашых дасягненнях.

У заключэнне адбыўся канцэрт з удзелам мангольскіх артыстаў і калектываў самадзейнасці абутнікоў.

ПАКАЗВАЮЦЬ МАНГОЛЬСКІЯ КІНЕМАТАГРАФІСТЫ

Дні мангольскай культуры ў Беларусі азнаменаваліся яшчэ адной

казка». У суботу, 9 ліпеня, сюды на свята да юных лядніцаў прыехалі член ЦК МНРП, міністр культуры Мангольскай Народнай Рэспублікі С. Сосарбарам, заслужаны артыст МНР Н. Нораўбанзал і Г. Жам'ян.

Уздоў галоўнай алеі з кветкамі ў руках выстравілі ў сваёй прыгожай форме піянеры. Па жыццёвым калідоры, над апладзісмантам хлопчыкаў і дзяўчынак, госці праходзілі ў размяшчэнне лагера. Яны аглядаюць спальныя пакоі, сталовую, месцы для гульняў, заняткаў розных групкоў.

У 16 гадзін гучыць гора. Піянеры выстрайваюцца на ўрачыстую лядніку. Мангольскіх гасцей гора чвітае начальнік лагера Л. Е. Аўсілікава. Яна гаворыць аб тым, што юныя лядніцы адчуваюць радасць ад таго, што ў іх у гэтых знаходзяцца прадстаўнікі брацкай мангольскага народа, просіць перадаць дзецям Манголіі піянерскае прывітанне.

Міністр культуры МНР С. Сосарбарам ад усёй душы падымаваў за незвычайна гасцінны прыём.

На зялёным лужку пачынаюцца спартыўна-масавыя гульні. Піянеры паказалі сваю самадзейнасць.

Рэхам аддавалі ў лесе авачы піянераў у гонар мангольскіх артыстаў, якія прадманстравалі сваё майстэрства. Гасцям былі паднесены памятнаы сувеніры.

ДЗІЦЯЧАЕ СВЯТА

На маляўнічым беразе ракі, у сасновым лесе размясціўся ў Ядлавічах п'яніцкі лагер «Лясная

АД КАМІТЭТА ПА ЛЕНІНСКІХ ПРЭМІЯХ

Камітэт па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва пачаў прыём работ на атрыманне Ленінскіх прэміяў 1967 года.

На атрыманне Ленінскіх прэміяў 1967 года могуць вылучацца творы літаратуры, мастацтва, журналістыкі і публіцыстыкі, надрукаваныя, публічна паказаныя або выкананыя не пазней 15 чэрвеня 1966 года.

Вылучэнне работ на Ленінскія прэміі праводзіцца кіруючымі органамі творчых саюзаў і рэспубліканскіх тэатральных аб'яднанняў, прэзідыумам ВЦСПС, калегіямі міністэрстваў і Дзяржаўнага камітэта ССРС і саюзных рэспублік, Акадэміяй мастацтваў ССРС, вучонымі саветамі навукова-даследчых ін-

стытутаў і вышэйшых навуковых устаноў, рэдкалегіямі газет і часопісаў на іх пашыроных пасяджэннях, а таксама сходамі працоўных.

Прыём работ будзе праводзіцца да 30 лістапада 1966 года.

Прапановы аб прысуджэнні Ленінскіх прэміяў, водгукі аб вылучаемых творах, а таксама ўсе пытанні, звязаныя з афармленнем матэрыялаў, трэба накіроўваць па адрасу: Масква, 1—51, Няглінная вуліца, 15, Камітэт па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва пры Савеце Міністраў ССРС.

Будзьце НАРОДНЫХ МІСТАТРАЎ

У гэты вечар Дубровенскі раённы Дом культуры быў перапоўнены. Сюды на прагляд спектакля «Крамлёўскія курваты» сабраліся хлэбаробы, механізатары, жывяльводы Дубровеншчыны.

Спектакль паказаў гледачам калектыв народнага тэатра Аршанскага ляснокамбіната. Галоўную ролю — Ул. І. Леніна выконваў работнік мастацкай майстэрні ляснокамбіната В. П. Арлоў.

Выступленне артыстаў народнага тэатра прайшло з вялікім поспехам.

«Крамлёўскія курваты» дзесятыя сустрэча народнага тэатра з дубровеншчына.

У КАМЕДЫЙНЫХ РОЛЯХ

Жыццарам горада і раёна прыйшліся да спадчыны многія спектаклі Баранавіцкага народнага тэатра. Сярод іх—«Без віны внаваты» А. Астроўскага, «Платон Ірчэты» А. Карнеўскага, «Слава» В. Гусевіча і іншыя.

У гэтыя дні калектыв тэатра працуе над пастаўнай «Панаранне без злачынства» па п'есе А. Фантана. Гэта камедыя на сучасную тэму з жонкай артыстараў. У галоўных ролях будуць заняты артысты народнага тэатра Сяргей Шыбака, Марк Агасцявіч, Алена Абрамчыч, Марыя Луніненка. Музыку да спектакля напісаў іраўнін мясцовага астрадара артыста Ігана Дзіліера.

ПАПАЎНЕННЕ

Новы спектакль «Ваўкі ў горадзе» Л. Шэйніна рыхтуе да пастаўкі Рэчыцкі народны тэатр. Агуль у галоўных ролях у ім будуць іграць тэхнолаг харчакамбіната Вольга Вішняк. За час існавання народнага тэатра яна сыграла ўжо на сцэне звыш дзесяці адзінак роляў. Асабліва ўдзячна ёй вобраз Ваўкі ў спектаклі «Рыцкая гісторыя» А. Арбузава, пастаўленым у мінулым годзе.

Нядаўна Вольга Вішняк прысвоена званне артыстка народнага тэатра. Разам з ёю гэтак званна ўдзельнікі творчага калектыва — фармацэўт гарадской аптэкі № 7 Аэлада Віхноўіч, старшыня мікрааіснага таварыства глухих Яўген Коэль, старшыня гарадскога спартыўнага таварыства Альберт Сіпаенка.

Цяпер 12 удзельнікаў гэтага творчага калектыва носіць званне артыстаў народнага тэатра.

16 ШЭФАЎ

Разам з многімі іншымі аблазямі новы галоўны рэжысёр Гомельскага рускага драматычнага тэатра, І. Папоў Палаца культуры імя Ул. І. Леніна, разам з ім над гэтым калектывам шэфства выдучы ацёр тэатра Ул. Слаўняў.

Дырэктар тэатра В. Чарніўскі расказаў: «Пытанне аб шэфстве над самадзейнымі драматычнымі калектывамі аб'явіўся ў гэтым годзе. Шаснаццаць вучучых артыстаў, рэжысёраў, мастакоў сталі шэфамі народных тэатраў і драматургічнай вобласці. Яны будуць пмагаць выбіраць рэпертуар, рэжысёраў, афармляць спектаклі. Многія з іх пабывалі ўжо ў сваіх падшэфных. Заслужаны артыст БССР М. Шурбанюў, вядомы ў Ядловічах мастак В. Грышын пабываў у Мазыры. Заслужаны артыст БССР А. Наменіна і А. Каманскі сталі шэфамі Рэчыцкага народнага тэатра, артыст — Н. Патоў Мазырскага. Умяшчэнню нашай дружбы з удзельнікамі самадзейнасці спрыяюць і цыперанія гаспадары па вобласці.

На адмыну — артыст Ул. Слаўняў і галоўны рэжысёр тэатра І. Папоў гутарыць з артыстамі народнага тэатра Гомельскага Палаца культуры імя Леніна. Фота Ул. ПРАТАПОЛАВА.

Сустрэчы на сінгай Нарачы

На адмыну — праектар А. Маньнік (другі злева) гутарыць з удзельнікамі семінара Б. Заборавым, І. Дабралюбавым, М. Лісоўскім, В. Івашкай, А. Дзюбелікам і Я. Яшчэцкім.

Рэспубліканскі семінар творчай моладзі, што праходзіць на берагах сінгай Нарачы, працягвае сваю работу. Як мы паведамілі ўжо, дзень у дзень аб'яўлены на семінары днём літаратуры. Паслядзень творчай моладзі праходзілі ў гонар праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Яні Брыля. Абмяркоўваліся праблемы развіцця беларускай прозы і паэзіі, праблема малодца геройска-сучаснага твора, вучбы, творчых пошукаў і г. д. з уступным словам перад удзельнікамі семінара выступіў пісьменнік Ул. Карпаў і К. Шыня-Красінаў. У абмеркаванні ўзятых пытанняў і праблем прынялі ўдзел А. Кулашоўскі, А. Маньнік, вядомы паэты А. Грачэнікаў, Р. Тарноўка, Г. Бураўкін, рэжысёр студыі

«Беларусьфільм» І. Дабралюбаў, аспірант Беларускага політэхнічнага інстытута А. Сурскі і іншыя. У той жа дзень быў наладжаны вялікі вечар паэзіі. На вечары свае вершы чыталі удзельнікі семінара Я. Яшчэцкі, А. Разанав, В. Зубанка, А. Грачэнікаў, В. Івашка, Т. Дамітравіч, Р. Тарноўка, В. Жуковіч, Ул. Шурпа, І. Кірычын, Д. Сімановіч, Л. Вартоў, Г. Бураўкін, І. Арабейка, Г. Тумас а таксама госці — рускія паэты Б. Шахоўскі, В. Лазавой і М. Палівануў.

У суботу на семінары быў дзень творчых пошукаў і паэзіі. Урачыстае адкрыццё гэтага дня адбылося ў гонар праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Ул. Карпаў і К. Шыня-Красінаў. У абмеркаванні ўзятых пытанняў і праблем прынялі ўдзел А. Кулашоўскі, А. Маньнік, вядомы паэты А. Грачэнікаў, Р. Тарноўка, Г. Бураўкін, рэжысёр студыі

ІХ З'ЕЗД АРХІТЭКТАРАЎ БССР

ПРАЕКТАВАЦЬ ПА-СУЧАСНАМУ, БУДАВАЦЬ ВЫСАКАЯКАСНА

СПРЭЧКІ ПА СПРАВАЗДАЧНАМУ ДАКЛАДУ ПРАУЛЕННЯ САЮЗА

Праблемы, якія абмяркоўваў ІХ з'езд беларускіх архітэктараў, як кажуць, наліліся ў павяры. Аб іх гаварылі на афіцыйных нарадах і кароткіх дзелавых пасяджэннях, на творчых сходах архітэктараў і «у рабочым парадку» у праектных майстэрнях. Друж і апошні час таксама актыўна і больш глыбока і дэталёва пачаў працякаць у спецыфічных пытанні дзейнасці. Адаці з прамоўцаў і спрэчках на з'ездзе падкрэсліў, што такую творчую ініцыятыву развязаў XXIII з'езд Камуністычнай партыі. Адрылася прастора для пошукаў, эксперыментаў, ёсць дзе прыкласці творчыя сілы, ёсць магчымасць творча пераацэніць дасягненне, каб ісці далей.

Актыўна, глыбока, з добрым хваляваннем абмяркоўвалі архітэктары на сваім з'ездзе навізныя справы. Пытанні архітэктурнай творчасці былі дэталёва прадуманы і ўважаны, уносіліся грунтоўныя прапановы.

На з'ездзе выступілі дзесяці архітэктараў. Спачатку скажам шырае дзякуй нашым гасцям, якія прынялі ўдзел у абмеркаванні нашых беларускіх архітэктурных праблем. Многія з гасцей трапілі ў Мінск упершыню, наша сталіца ім спадабалася. З самалёта яны убачылі сучасны, жывапісны горад. Беларускія дамы, якія патамалі ў зялёным. Намірзядані з'езда, у час экскурсіі па горадзе, госці больш падрабязна пазнаёмліліся з вуліцамі, плошчамі, мікрараёнамі. І, выслушаючы на з'ездзе, яны адзначалі, што будоўля беларускага сталіца добра, трывала, прыгожа, што мікрараёны, якія сёння з'явіліся ў роз-

ных кутках Мінска,—гэта надзвычайная добрая жылая арганізацыя. Так гаварылі і старшыня праўлення Саюза архітэктараў Украіны Р. Галаўкоў, і архітэктар з Літвы І. Вашкевічус, і член праўлення Саюза архітэктараў Малдавіі А. Цімірэзю.

Госці шыра спачувалі нашым часовым непаладкамі і ад усёй душы прапанавалі сваю падтрымку і дапамогу. Р. Галаўкоў абяцаў перагаварыць і паказаць украінскім архітэктарам і параіць ім ехаць працягваць у Беларусь, дзе сёння адчуваецца вострая патрэба ў кваліфікацыі. Сакратар праўлення Саюза архітэктараў ССРС М. Кім расказаў аб тых захадах, якія робіцца, каб узняць атэрытэт архітэктара, упарадкаваць розныя фінансавыя пытанні.

Госці па-саброску і крытыкавалі беларускіх калег, раілі ім, які і што зрабіць лепш. Але пра гэта—трошкі ніжэй, у агульным аглядае.

Вызначыць, якое пытанне было найгалоўнейшым на з'ездзе, цяжка. Пытаннем было вельмі многа, ставілася яны востра. Шмат гаварылася, напрыклад, пра агульны стан нашай архітэктурнай практыкі і навукі. Выступаючыя аналізавалі зробленае, спрабавалі заглянуць далёка наперад.

Як станоўчы факт адзначалася, што ў апошні час значна павялісілася кваліфікацыя і праектавання.

— Ад вырашэння асобных пытанняў будоўніцтва гарадоў,—сказаў старшыня Дзяржбудэ БССР Ул. Кароль,—мы перайшлі да распрацоўкі генеральных планаў гарадоў разам з іх прыгарада-

[Заканчэнне на 2-й стар.]

